

проф. д.ф.п.н. Петко Ганчев

Авторът проф. доктор на философските и на политическите науки Петко Ганчев е роден на 18.10.1941 г. в с. Староселци, Плевенска област. Завършва специалности „философия“ и „история“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1966 г. През 1968 г. записва аспирантура/докторантура и защитава първа докторска дисертация през 1970 г. От 1971 г. до 1992 г. работи в системата на БАН – Институт по философия и Институт за съвременни социални теории като научен сътрудник, доцент и професор.. 1994/1995 г. работи в Институт по търговия към МТ. От 1996 г. е отново в системата на БАН – Институт за философски изследвания. Чете лекции по различни дисциплини в редица български университети. От 2001 г. до 2005 г. е народен представител в 39-то НС на Р България. От 2005 до 2010 г. е Извънреден и Пълномощен посланик на Р България в Р Беларус. От 2010 г. е преподавател по философия в МВБУ. Почетен професор на няколко университета и гост професор в Русия, Беларус и Казахстан.

Петко Ганчев

КЪМ НОВА НАУЧНА КАРТИНА НА СВЕТА И НОВА ФОРМА НА ФИЛОСОФИЯТА

Темата на тази статия е своеобразно въведение към огромната и сложна тема за нова, съвременна научна картина на света и нова форма на философията. Мисля, че това е най-голямото предизвикателство, от отговора на което ще зависят в голяма степен и решенията на предизвикателствата и опасностите, които стоят пред човечеството на този етап от неговата еволюция/история. Тук аз ще се опитам да изложа накратко редица от принципите, обосновавани от съвременното научно знание, както и тяхната диалектическа взаимосвързаност, които откриват възможност при един цялостен, интердисциплинарен, системен диалектически анализ да се очертае евентуалната структура на съвременната научна картина на света, която пък на свой ред дава основания да се изгради една нова форма на философията.

Известно е, че научната картина на света за всяка епоха се определя не само и просто от откритията на учените в съответната епоха, но и от потребностите на обществената практика, която ги включва в системата на материалната и духовна култура на обществото, което е родило тези открития. В този смисъл научната картина на дадена епоха не е достояние само на учените в тази епоха, но става достояние на обществената духовна атмосфера и задава тон както в нейното рефлексивно, така и в разработваните и прилаганите технически

средства и технологии на материалната култура. Това пък вече на свой ред създава условията да се изгради нова форма на философията. Известно е, че ако древната философия, току-що излязла от пелените на митологиите и религиите и опряна на стихийно емпирично знание се е проявявала като стихийен материализъм и идеализъм, а през Средновековието при пълната доминиция на новите монотеистични религии на Християнството и Исляма е Религиозна философия, то през Новото време, върху основата на постиженията на физиката, математиката, астрономията, химията и биологията тя вече приема формата на механистична философия.

Разработването през XIX век на теориите за еволюцията на света, на Земята, на биологичните видове и човешката история изведе напред еволюционна и диалектическа картина на света и съответната форма на философията. Откритията, на които се опряха релативистките теории дадоха импулс и на философските учения на XX век, но за съжаление не беше създадена нито цялостна научна картина на света, нито пък цялостна нова форма на философията до края на XX век. Причините за това са много, но вероятно на първо място трябва да посочим все по-сложните научни открития, които е много трудно да бъдат обхванати и осмислени в системата от енциклопедично мислещи учени и философи.

Това не означава, че усилията в тази посока трябва да секнат и ние безпомощно да вдигаме ръце пред невероятната и ускоряваща се диференциация на научното знание, която на свой ред изправя обществото пред неспособността да контролира създаваните технически средства и използваните технологии, а с това да увеличава рисковете пред своето бъдещо развитие. Затова наред с лавината на все по-профилираното знание в отделните науки и в самата философия в световната наука виждаме и усилия чрез интердисциплинарен подход да се създадат по-цялостни представи за отделни сфери на битието или на Универсума като цяло. Опитите на световната водеща философска мисъл за съжаление бяха насочени към контрапродуктивни посоки да се модернизират еkleктично съществуващите философски системи от втората половина на XX век във формите на постмодернизма.

От своя страна българската фундаментална наука е изтикана в ъгъла на държавния и публичен интерес, както поради финансови причини, така и поради неразбиране на значимостта на такъв тип изследване. Философията пък, десетилетия беше насочена към обслужване на политически и идеологически интереси в единия от мощните центрове на българската философска мисъл, а в другия, тя се спасяваше в зоната на медиавистиката и религиозната философия. По такъв начин вместо да се движи в авангарда на световната философска мисъл и да търси отговор на предизвикателствата тя катастрофално изостваше. Първото десетилетие на започналия XXI век обаче дава надежди за активизиране на усилията да се излезе от координатата на миналото и на псевдомодерността.

Още в тези начални редове следва да се подчертае, че успешното изграждане на нова научна картина на света и нова форма на философията предполага не само овладяване и осмисляне на върховите постижения на съвременната наука и философия, но и нов прочит на историята на научното развитие, смяната на научните картини на света в различните епохи, както и осмисляне на дълбоките тенденции на философската мисъл, изпаднали до днес от вниманието на философите поради налагането на едни или други парадигми като „единствено правилните“ за дадена епоха.

Анализът на факторите, на предпоставките за създаване на една нова Единица, Цялостна научна картина на света логически трябва да започне с факта на възникването на Вселената, в която живеем и имаме предпоставени от Универсалната

Еволюция способности да я познаваме и във формите на културата и историята да я продължаваме и развиваме.

Фактът на „Големия взрив“, посочен в науката през 1952 г. от Георгий /Джордж/ Гамов, Ханс Бете и Ралф Алфър / The Creation of the Universe/, станал преди 13,300 – 14 млрд години постави окончателно край на Нютоновата механистична представа за Вселената и потвърди с предшестващи и последващи други открития експериментално вярността на Релативистката картина на Макросвета. Приемането на Началото на света като безспорен факт, нейното Раждане и раждането на Времето и Пространството в духа на Релативистката обща и специална теория логически отвеждаше науката към идеята за Сингулярността и Универсалната еволюция. Признаването на този факт позволи да се разбере ролята на слабо, електромагнитното, силното и гравитационното взаимодействия на нивото на микро и макросвета.

Но до 90-те години на XX век физическите теории, които предлагаха научната картина на Вселената като изотропна, затворена в себе си, следователно безкрайна като пространство, допълнена от хипотезата за разширяване с ускоряваща се динамика, след което ще последва евентуално свиване и колапс, не разрешаваха противоречието между научната картина на микросвета, основана на принципите на квантовата механика и конкретно постоянната на Планк с Релативистката картина на макросвета. Те не можеха да обяснят също и потвърдения факт на наличието в Универсума на 1-3% светла материя, 3-7% тъмна сянка и 90% тъмна материя, т.е. анизотропността на Вселената и съхраняване в хода на нейната Еволюция на различни форми. Върху основата на тези теории не можеше да бъде обяснена и химическата природа на вакуума.

Последните две десетилетия дадоха на научната общност теориите за суперструните/супермембраните и логически свързаните с тях идеи за суперсиметрия, супергравитация. От тези положения логически и математически се извеждаше твърдението, че известните днес на науката 12 основни „тухлички на света“/микрочастици/ – 6 кварки и 6 лептони / фермиони/ са имали в началото – /първите секунди на „Големия взрив“/ масивни двойници – суперпартньори – Хигс бозони-/ частицата доказана логически през 1960 г. от Питър Хигс и доказана експериментално през 2010 г. – б.м. П.Г./. Известно е на широката общественост, че учените от ЦЕРН вече няколко години с помощта на Големия адронен колайдер се опитват да открият тайната на „хигс бозона“ /”Божествената частица“/

Макар че „тайната“ на хигс бозона не е разгадана докрай, хипотезата за ролята на тази частица ни дава възможност да разберем защо след първите секунди на „Големия взрив“ и образуването на т.нар. „Гореща Вселена“ е имало толкова много хелий, който непрекъснато се е превръщал в други елементи и по такъв начин се потвърждава прочутата формула на А.Айнщайн за $E = m \cdot c^2$, т.е. превръщането на енергията/светлина в материя, който процес е протичал със скоростта на светлината на квадрат. Този процес е протичал на големи импулси, продължаващи вероятно милиони години. Това на свой ред е водело до спадане на температурата до няколко хиляди градуса, при която електроните и ядрата не са имали вече енергия да преодоляват електромагнитното привличане и са започнали процесите на тяхното свързване в атоми. Първоначалната симетрия/суперсиметрия на движение във всички направления обаче се е нарушавала и са възниквали области с по-ниска плътност, при което процесът на разширяването се е забавял от допълнително гравитационно привличане. Това логично е водело до нов колапс на тези области. Така виждаме как теорията на суперструните ни позволява да видим още изначално заложен принци-

път на пулсиращата, анизотропна, т.е. неравномерно разпределена Вселена и „пропаданията” на много области от нейното вещество, което най-вероятно „изгражда” нейната „тъмна материя”. При колапсите гравитационното привличане е закономерно намалявало, но това пък на свой ред е водело до усилване на въртенето на първичните галактически мъглявини, състоящи се от хелий и водород. Така се образуват т.нар. „дисковидни” галактики. При свиването температурата отново е нараствала, което е водело до ново усилване на процесите на синтеза, при които водородът се превръща в хелий. Това фотонно излъчване на свой ред е задържало свиването на тези облачни масиви и е водело не само до образуването на звезди с различна маса, но и до излъчването на топлина и светлина в продължение на милиони и милиарди години. Логично е, че по-големите звезди са имали по-голямо налягане, което е водело на свой ред до по-бързото изгаряне на тяхното „гориво”, което пък е предизвиквало тяхното свиване, при което хелият се превръща в по-тежки елементи като кислород и въглерод. А това са елементите, които в най-голяма степен предопределят възникването на живота. В някои случаи колапсирането води до превръщането на тези звезди, според Стивън Хокинг, до неутронни или „черни дупки”. Понякога външните области „избухват” в „свръхнова”, която блести по-ярко от „старите” звезди. Така виждаме, че още на този етап на образуването на Вселената се проявяват процесите на нейното „взривоподобно” пулсиране.

В реда на казаното по-горе е удивително, че във Вселената на всеки 10 на 8 степен фотони се пада само един протон. Засега няма приемливо научно обяснение на този факт. Но ако се разгледа това съотношение в плана на цялата последвала еволюция на Вселената до възникването на живота става ясно, че при само незначително отклонение на тези частици в една или друга пропорция във Вселената никога не би възникнал животът. Без кондензация на фотонния газ никога не биха възникнали галактиките, звездите и планетите въз основа на тежките елементи. Този факт ни дава пълно основание да потвърдим още веднъж не просто еволюцията на Вселената, но нейната „целенасочена”, „управляема” Еволюция в съответствие с Биоцентричния принцип – възникването на живота, а ако продължим тази логика и в съответствие с Антропния принцип – възникването на разума, на Разумния човек /*Homo sapiens*/, на културата и човешката история.

Теориите на суперструните ни позволяват да разберем, че още в началните етапи на раждането на Вселената се формират различните „материи” – „светла”, „тъмна сянка” и „тъмна” и се създава вакуума, като първичен хаос, но заедно с това удивително се залагат рамките на Универсалната Еволюция в определена посока. Тези теории ни позволяват да разберем Вселената като огромна анизотропна, пулсираща система, която има своя център /Атрактор, в предполагаемия епицентър на „Големия взрив”. Върху основата на тези теории ние можем да разберем ядреносателитния характер на макро и микросвета, на света на биосферата и ноосферата-културата. На свой ред пренасянето на структурите от физическата в химическата, а от нея в биологическата форми на движение на материята и всички те преобразувани в технически средства и технологии в социалната форма на движение – човешкото общество, където движението е в зависимост от активността на човешкия разум да взема решения и да управлява тези процеси в съответствие с тяхната логическа структура и възможности, даде достатъчно основания на редица учени да интерпретират известната в близкото минало на марксистките философи Теория на отражението като Теория за информационното управление на света, т.е. за определената насоченост на Еволюцията. Нещо повече, теориите на суперструните ни дават достатъчно аргументи да обясним и самия характер на Еволюцията не просто

като постепенно постъпателно изменение и приспособяване на определени форми на материята към променените параметри на „средата“, а като „взривове“, „мутации“, които се осъществяват в 9-10 степен на свобода, съхранявайки обаче своите „кодове“ в продължение на целия период на съществуването на дадения вид. В същото време се наблюдава, че колкото по-висша и високоорганизирана е дадена форма, толкова е по-ограничена нейната маса, нейното относително тегло по отношение на останалите форми.

По такъв начин в съответствие с посочените няколко принципа на Еволюцията и структурната организация на Вселената ние можем да разглеждаме Вселената като една йерархично построена пирамида, или както я сравни един руски учен, като една „матрьошка“, в чиято най-външна форма, фундамента – мегагалактиките включват все нови и нови форми, които намалявайки своя обем се вменстват една в друга и в съответствие с информационно-фазовото взаимодействие оказват въздействие както върху „външната“, по-нисшата форма, така и върху „вътрешната“, по-висшата форма, запазвайки обаче своите логически структури до определени периоди, когато се натрупат достатъчно предпоставки за нов еволюционен взрив. При това, както посочихме по-горе, всеки взрив на една определена форма се разгръща в множеството варианти на новата форма, в зависимост от степените им на свобода.

Насочеността, управляемостта на Еволюцията, включително и на звездните системи, в това число и на Слънчевата система и Геоеволюцията в определени параметри логически води до възникването на живота като качествена нова форма на материята на Вселената. Известна е хипотезата на руския учен А.И.Опарин, който през 1924 г. очерта най-вероятната трансформация на неживото вещество на планетата преди около 4,5 млрд години, когато при съчетанието на множество химически и физически фактори на атмосферата и на земните океани се формират първите протоклетки-кооцервати на живото вещество. 1955 г. американският учен С. Милър възпроизвеждайки в лабораторни условия чрез пропускане на мощни електрически заряди през газове и пари, т.е.предполагаемите условия на средата, в която възниква живота, успя да получи хипотетичните кооцервати – урина, най-прости мастни киселини, мравешка киселина и др. Най-важният резултат от тези и продължаващи до днес опити да се възпроизведе раждането на живота беше доказването на факта на възпроизводството на структурите на нуклеиновите киселини и белтъка, като основен строителен материал на живите клетки.

От момента на превръщането на Земята в „люлка на живота“ еволюцията на нея протича в удивителни температурни рамки от – до +, както и промяна на състава на атмосферата с все по-високо присъствие на кислород, които съхраняват живота от най-простите му форми до най-сложните, какъвто е човешкият организъм. Движейки се в амплитудата на „гореща“ и „студена“ планета, без да стига до крайностите, които са характерни за Венера и Марс нашата планета не само успява да съхрани до сега живота – биосферата като важен елемент на нейната физическа и химическа маса, но и да променя условията така че да предизвиква нови и нови мутации, в резултат от които възникват нови биологични видове, господстващи цели епохи и по такъв начин тласка еволюцията напред, потвърждавайки нейния Универсален характер. Универсалният характер на Еволюцията не се поставя под съмнение дори от хипотезите на немския учен Г. Рихтер за космозоните /космическите зачатъци/, издигната през 1865 г. и перманентно актуализирана под различни форми до днес, а също така хипотезата на шведския учен Св. Арениус за панспермията – зародишите на живота, които са разпръснати из цялата Вселена, издигната през

1907 г., защото при всички случаи ще възниква въпроса за Началото на живота, както и за Началото на Еволюцията.

Без да се спираме подробно на характера и ролята на РНК и ДНК за живота, ние тук не би трябвало да подминем факта, че именно ролята на молекулите на РНК /Рибонуклеиновата киселина/ ни обяснява до голяма степен как е станал прехода от абиотичното състояние на веществото към биотичното и способността му да се размножава, а на свой ред структурите на ДНК /Дзирибонуклеиновата киселина/ ни обясняват тайната на самото възпроизводство на живота, както и възможните мутации в съответствие с принципите на конвергентната генетика. Именно във формите на живота и неговата еволюция виждаме да действат с пълна сила принципите, които действат както на микро, така и на макрониво на света, на Вселената в нейните физически и химически форми. Именно откритията на генетиката, на наследствеността и разбирането на биосферата не като сбор от различни живи организми, биологични видове, които са се изменяли за големи периоди от геологични епохи, чието възникване или гибел са били резултат от катастрофични явления, свързани с драстични промени на климата на Земята, а като популации, като непрекъснат процес, в последна сметка доведе до обогатяване на Еволюционната теория и създаването на Синтетичната и Универсална теория на еволюцията. Целият XX век и особено последните десетилетия са показателни за откритията в биологията и генетиката, които разкриха огромния потенциал на живото вещество. Всъщност и тук, както в цялата наука се извършваше поредния преход от принципите на „класическата наука“ към „некласическата“ и „постнекласическата“ с нейните релятивистки, диалектически принципи разглеждащи действителността и конкретните „отрязъци“, „пластове“, форми от нея в динамика, като процеси, а не като застинали структури.

В цялата Вселена, по степента на усложняване на формите на съществуващото се наблюдава действието и на друг универсален принцип – те да стават по-подвижни, по-лабилни, в по-голяма степен уязвими, но заедно с това и по-високо организирани, по-способни към адаптация и промяна, развитие в съответствие с променените условия на средата. Това също е момент от целенасочения, управляем характер на Универсалната еволюция. Няма съмнение, че той достига най-високите си степени в биоеволюцията, във възникването на хоминидите и хуманоидите, във възникването на Човека, който именно във формите на културната си еволюция и история извежда този универсален принцип като принцип на своята дейност. Всъщност това е Антропният принцип, който преди няколко десетилетия австралийският учен Брендън Картър изведе като главен принцип на биоеволюцията. Но нарастващата организираност на системите на материята в различните ѝ форми погледнато от позициите на информационно-фазовото взаимодействие ни дава основание в съгласие с белгийския учен от руски произход Иля Пригожин да говорим за Закон за нарастване на негентропията, който като закон на Универсалната еволюция влиза в радикално противоречие с Втория закон на термодинамиката за „топлинната смърт“ на Вселената.

В синхрон с усилията на други руски и световни учени във „Философията на универсалната история като фундаментална философия“ аз отчитам действието на Антропния принцип в цялата Универсална еволюция на Вселената, от мига на нейното начало до днешната човешка история, като Главният Системообразуващ принцип на Универсалната еволюция.

Трябва да се отбележи, че идеите за целенасочения характер на Геоеволюцията, на Биоеволюцията и на Човешката история се издигат през 30-те години на

XIX в. от Чарлз Лайел, а през 1859 г. едновременно Ч.Дарвин и К. Маркс публикуват своите фундаментални трудове „Произходът на видовете” и „Към критиката на политическата икономия”. Десетилетия преди това Г.Хегел е показал движението на цялата Вселена, Живота, Историята, Правото, Религията, Философията и Логиката като движение на Духа от простите към все по-сложните форми на битието. Т.е. това са десетилетия на интензивни научни открития и изводи, които оформят цялостната конструкция на Теорията на еволюцията/ историята. Именно през тези десетилетия -1838 г. американският учен Даниел Дана публикува своята теория за „цефализацията”, като закономерност, която се наблюдава на протежение на цялата еволюция от първите примитивни организми до млекопитаещите и птиците, до хоминидите и човека. Върху тази идея и идеите на Тейяр де Шарден руският учен Вл.И. Вернадский разви своята Теория за ноосферата в края на XIX век. По такъв начин виждаме, че с различните свои клонове научното знание се движи към изграждане на нова цялостна научна картина на света. В предлаганите теории има много диалектика, преходи, трансформации. Заедно с това обаче те не са напълно освободени от механистичните представи за постепенния, линеен характер на еволюцията. Това го виждаме и при теорията на Ч. Дарвин, официализирана в учебниците особено за произхода и еволюцията на човека, както и в теорията на К. Маркс, официализирана в комунистическата доктрина за общественно-икономическите формации. Всъщност всичко е много по-сложно, защото както биоеволюцията, така и социалната история се развиват не само постепенно, но и чрез „взривове”, „скокове”, „мутации”, при които от един вид, една форма се раждат множество варианти, които влизат в конкуренция помежду си и непрекъснато създават напрежение в хабитатите на биовидовете или пространствата на човешките общества.

Преди да посочим предпоставките, които ще подготвят раждането на хуманоидите и конкретно на човека – *Homo sapiens*’а, главният субект на културата и историята като форми на по-нататъшната еволюция е необходимо да посочим още един принцип на Универсалната еволюция, чието действие се проявява на всичките й етапи и форми. Става въпрос за принципа на „пестеливостта” в условията на многообразие, т.е. за използване на готови програми и матрици от една степен и форми, от един вид в други по-висши степени, форми и видове. Така физическите елементи са „строителен материал” не само на химическите молекули, но и на биологическите клетки, а самите химически молекули също са основен „строителен материал” на биоорганизмите, на техните наследствени структури в лицето на РНК и ДНК. Белтъчните клетки на такива нисши животни като кокошката, крокодила и свинята са най-близки до белтъчните клетки на човека. Необходимо ли е да напомним, че всички технически средства и технологии на човечеството от най-древни времена до днес в лицето на информационните, комуникационните, био- и генните технологии са основани именно на природния материал, организиран културно така, че да служи на човека.

Разбира се, че самото „раждане” на човека не е просто резултат на механистичния, постепен еволюционен процес, който вече десетилетия се представя в официализирания възглед на Ч. Дарвин. Има достатъчно доказателства натрупани от археологическата наука, описани в книгата на Майкъл Кремо и Ричард Томсън „Забранена Археология” или „Неизвестната история на човечеството”, а също на множество открития през последното десетилетие, които говорят, че *Homo sapiens*’а не се появява след *Homo habilis*, *Homo erectus*, *Homo heidelbergensis*, *Homo neandertalis*, а навярно едновременно или почти едновременно, за което говорят фактите на дългото съвместно съществуване и съперничество между *Homo neandertalis* и *Homo sapiens*,

почти 100 хил. години, а също неотдавна откритите *Homo Florentines* и *Homo australopithecus setuba*, живяли тук на планетата Земя само до преди не повече от 10 х. години, т.е. в епохата, когато *Homo sapiens*'а провежда своята неолитическа революция и създава предпоставките и факторите на цивилизацията.

Във всички тези варианти на хуманоиди, от които най-успешен ще бъде *Homo sapiens*'а има в различна степен вложени предпоставки, които качествено ги отличават от останалите хоминиди – човекоподобни същества – предци на днешните маймуни. Откритията на американските и канадските учени Ч. Ламсдън, Г. Фолмър, Е. Уотсън, Р. Спери, М. Роуз, Р. Де Соса, Д. Смайли и др. за „генно-културните кодове“, които задават „епигенетичните правила“ на развитието на човека в неговите социални общности ни обясняват до голяма степен както изначалната способност на човека да прави култура, така и да се труди системно за изпълнение на някаква цел, която излиза извън кръга на програмата на неговите биологически инстинкти и която дейност качествено се различава от културоподобната дейност, развивана от някои животни. Тези открития потвърждават тезата на Г. Лайбниц, че в човека има изначално заложи предпоставки, способности, а така също и предположението на съвременника на Ч. Дарвин – американския учен-биолог, подтикнал Ч. Дарвин да развие своята еволюционна теория, – А. Р. Уолес, който върху базата на изследванията на първите наскални рисунки от преди 40 х. години в пещерите на Северна Испания и Южна Франция констатира три фундаментални способности на първите разумни хора, а именно: способността да познават, способността да творят в съответствие с представите си за красота и удобство и способността да избират в съответствие с представите си за доброто и злото, т.е. да бъдат свободни. Но всичко това са способности и принципи, които се проследяват в процеса на цялата Универсална еволюция, движейки я към все по-високи форми на организираност, за да стигне до появата на Разума на *Homo sapiens*'а който започва да прави култура, чиито форми и дух да възплъщава в своята история като продължение на естествената Еволюция.

Но трябва категорично да посочим, че проявите на принципите на Универсалната еволюция на нивото на физическата и химическата форми на организация на микро и макро Универсума съвсем не ни дават право да разглеждаме живота, биоеволюцията като своеобразно редуциране на принципите на физическата и химическата организация на Универсума. По същия начин нямаме никакви основания да разглеждаме човешката, социална, културна форма на организация в различни по мащаб и с различни функционални възможности и роля социални общности като редуциране на организации и общности на биологично ниво, т.е. да интерпретираме социологията като социобиология или биосоциология. Тук, както потвърждава цялата история на човешката цивилизация възникват качествено нови степени в организация на социалната материя. Тук, най-общо казано материята функционира, еволюира, трансформира се в нови и нови форми и степени „привеждана“ в движение от Разума на човека.

Именно във формите на културата и нейния дух в историческите епохи ние виждаме с пълна сила реализацията на Антропния принцип, принципът на действащия Разум. В историята той се проявява като Принцип на Свободата, който пък от своя страна извиква на живот Принципът на Дълга, с който са в диалектическо единство. В хода на историята Разумът постига все по-пълно не само своето начало, но и Дълга си да съхрани основите на живота, като главно условие да продължи своята Еволюция/ История във Вечността като продължение на Еволюцията на Универсума.

В човешката История като продължение в качествено нови форми на Универсалната еволюция ние виждаме как от възможностите на Разума да „подчини“ в определена форма в зависимост от степента на опознаването ѝ материята на света, отначало и доскоро само на Земята в определени технически средства и технологии, зависи степента, мащаба на неговото овладяване на геопространството и организацията на своя социален живот в различните „микро форми“ на родовете и племената, за да премине по-късно към държавите-полиси и робовладелски аморфни държави и империи. Тук липсва реалното усещане за универсалност, за което наивно са говорили древните индийци, гърци, китайци.. То просветва като фикс идея в съзнанието на гениални пълководци като Александър Македонски и постепенно ще узрее като трансценденталната универсалност на Бога от монотеистичните религии на юдаизма, християнството и исляма. Хилядолетието на Средновековието ще премине в приемането само на тази трансцендентална Универсалност. Откритията на астрономията, математиката и физиката, на Н. Коперник, Г. Галилей, Й. Кеплер и И. Нютон ще дадат на човечеството картината на Универсалната Механистична Вселена и ще родят на Земята нациите и абсолютистките държави с тяхната строга механистична йерархия. Теориите на еволюцията и особено релативистката наука постепенно ще разрушават механистичната картина на света и на организацията на човечеството и ще му подготвят раждането на неklasическата и постнеklasическата картина на света и в съответствие със създаваните на тази основа технически средства и технологии човечеството ще овладява своето земно и околоземно пространство и ще постига своята реална универсалност в глобалните информационни, комуникационни, финансови, икономически, политически, социални и военни мрежи. Разбира се, при тези преходи, мутации ще има много напрежение, много конфликти, но процесът е открит – Историята, а следователно Универсалната еволюция продължава./22/

Но проследяването в най-общи форми хода на Универсалната Еволюция показва категорично и действието на един друг принцип, който беше констатиран по отношение на човешката история още през 60-те години на XX век, а именно- ускоряването на нейния ход, който в историята след възникването на първите древни цивилизации прилича на шеметен бяг. Логично е мнозина изследователи на Универсалната история да търсят и крайната точка на сингулярността на историята. Не е ли съвременната криза на материалната и духовната култура на водещите технологично общества признак за изчерпване на потенциала на тези форми на историята, чийто край, ако не настъпи катастрофа и гибел на цивилизацията, вероятно би открил ново начало.

Изложените най-общо тезиси, които очертават принципите и параметрите на една Нова научна картина на света ни дават достатъчно основания да говорим и за необходимостта и възможността да се създаде в най-общи измерения една Нова форма на философията. Идеята за такава форма на философията беше издигната от мен още преди близо десетилетие, но за съжаление малко бяха опитите в тази посока от водещата философска мисъл в света.

Факт е, че тази нова форма на философията трябва да се опре на основните принципи на Новата научна картина на света, а също на характера на духовната култура, технологии и водещи идеи на политическата и икономическата теория за бъдещата форма на цивилизацията като глобална система. Факт е, също така, че тази Нова форма на философията трябва да отчете универсалния ход на Еволюцията на Вселената и ролята на човешката цивилизация за продължение на тази Еволюция в нейната Културна История и нейната Отговорност/Дълг за съхраняването ос-

новите на живота като главно условие за продължението на тази Еволюция/История.. Факт е, също така, че тази Нова форма на философията трябва да отчете универсалната взаимосвързаност на всичко във Вселената и йерархията на зависимостите на различните образувания от непосредствените и по-фундаментални форми и степени на Вселената. Логично е, тази Нова форма на философията да разглежда Разума не просто като земно явление, а като космическо явление. Главната идея на тази Нова форма на философията естествено е Хуманизмът, но разбран не само като земно явление на човешката култура, а като Космическо явление.

Основният метод на тази Нова форма на философията може и следва да бъде Цялостният, системен, диалектически плуралистически монизъм при анализа на всеки процес и явление, тук на Земята и навсякъде във Вселената. Това означава да се отчита при всеки познавателен и обяснителен процес ролята на всички фактори с водещата в определен момент, етап, период роля на един или друг фактор, който отключва динамиката на системата на цивилизацията или на Универсума и я насочва в определена посока..

И най-накрая, отчитайки ролята на всички посочени в краткия анализ принципи на Универсалната Еволюция на Вселената тази Нова форма на философията сменя, сваля т.нар. Основен философски въпрос за отношението между Материята и Разума/ Духа, натрапени на историята на световната философия от Гръко-римската и Европейската традиция, и официализиран от Фр. Енгелс, защото те са диалектическо Единство, което изгражда Универсума, като Начало, Еволюция и Всеобщност, интуитивно уловено още от Древноиндийската и Древнокитайската философия.

ЛИТЕРАТУРА

- П. Ганчев, Философията на универсалната история като фундаментална философия, т. I, ИК „Славяни“, София, 2010.
- П. Ганчев, Философията на универсалната история като фундаментална философия, т. II, „Фабер“, София, 2012.
- П. Ганчев, Глобализация цивилизации и необходимость новой формой философии, в ж. „Вопросы философии“, №8, 2007.
- П. Ганчев, Философия /Курс лекции за студенти от висшите училища и университети/, „Фабер“, 2010.
- Н. Клягин, Современная научная картина мира, Логос, Москва, 2007.
- С. В. Зенин, Механизм действия сверхмалых доз через изменение информационной системы воды, Второй Международный симпозиум „Механизм действия сверхмалых доз“, 23-26 мая 1995, М., Институт биохимической физики РАН, 1995.
- А. Д. Чернин, Космология. Большой взрыв., Фрязино, 2005.
- А. Д. Панов, Инварианты универсальной эволюции и эволюция в Мультиверсе, в „Универсальный эволюционизм и глобальные проблемы, М., 2006.
- Е. М. Егорова, О близости высших миров, или На пути к новой науке, М., 2006.
- В. В. Казютинский, Антропный принцип и мир постнеклассической науки, в „Астрономия и современная картина мира“, М., 1996.
- G. Gamov, R. Alfor, H. Bette, The Creation of the Univers, N. Y. 1952.
- Стивън Хокинг, Кратка история на времето...От „Големия взрыв до „черните дупки“, С., 1995.
- Brandon Carter, www.antropic-principle.ORG, evolutionarydesign.blogspot.com.

- И. С. Шкловский, Вселенная, жизнь, разум, М., 1982.
- В. В. Власов, А. В. Власов, жизнь начиналась с РНК, „Наука из первых рук”, 02/03, 2004.
- J. Horgan, In the Beginning, Scientific American, vol. 264, February, 1991.
- Leslie E. Orgel, The Origin of the Life on Earth, Scientific American, vol. 271, October 1994.
- Е. Г. Сухотин, Глобальная эволюция Земли, М., 1991.
- М. Д. Голубовский, „Сопереживание чуда - О генетике, какая она сегодня есть”, ЖК, №4, 1997.
- А. Чиженский, Космический пульс жизни. Земля в объятиях Солнца. Гелиотараксия, Москва, Мысль, 1995.
- M. Cremo, R. Thomson: Forbidden Archeology; The Hidden History of the Human Race /1993-2012/, K. Wilson, All Rights Reserved, USA.
- П. Ганчев, В битката за бъдещето. Светът и България в глобалната епоха, Варна, ВСУ, 2002.

КЪМ НОВА НАУЧНА КАРТИНА НА СВЕТА И НОВА ФОРМА НА ФИЛОСОФИЯТА

Резюме

В статията върху основата на откритията на постнекласическата наука през последните десетилетия се формулират фундаментални принципи на Универсалната еволюция и се прави опит да се дадат основните характеристики на нова научна картина на света. Предложеният интердисциплинарен подход ни води към формулиране на нова форма на философията и нейния фундаментален закон.

Ключови думи: Голям взрив, научна картина на света, фундаментални принципи на универсалната еволюция, нова форма на философията

TOWARDS A NEW SCIENCE PICTURE OF THE WORLD AND A NEW FORM OF PHILOSOPHY

Abstract

In the Article of the Foundation of the Discovery of postclassical Science in latest ten Years to come to know fundamental Principles of the Universal Evolution made the Experience to outline to characterize of the new Science Image of the World. To propose interdiscipline Approach permit to come to know the foundation Principles for one new Form of the Philosophy and her fundamental Method.

Key words: Big Explosion, Science Image of the World, Universal Evolution, fundamental Principles, new Form of the Philosophy